

OLAY YERİ İNCELEME İŞLEMİNE KARAR VERECEK MERCİ VE KONUT DOKUNULMAZLIĞI HAKKININ SINIRLANDIRILMASI SORUNSAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Çiler Damla Bayraktar*

Öz

Olay yeri incelemesi işlemine karar verme yetkisinin hangi merciye ait olduğu konusu Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'nin 9/2. fıkrasında ayrı madde-nin 9/1. fıkrasına atıf yapılmak suretiyle dolaylı şekilde, düzenlenmektedir. İlgili madde incelendiğinde "herkesin girip çıkacağı yerler dışında kalan yerlerde, yani kamuya kapalı yerlerde, olay yeri inceleme işlemlerinin hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine gerçekleştirileceği" sonucuna varılmaktadır. Olay yeri inceleme emrini kimin vereceği hususu kanun düzeyinde ise PYSK'da ek m. 6/7'de düzenlidir. Buna göre polis, suçun delillerini tespit etmek amacıyla, Cumhuriyet savcısının emriyle olay yerinde gerekli inceleme ve teknik araştırmaları yapacak, delilleri tespit edecek, muhafaza altına alacak ve incelenmek üzere ilgili yerlere gönderecektir.

Görüldüğü üzere bahsi geçen kanun maddesinde "olay yerinin kamuya kapalı alan teşkil etmesi halinde dahi bu yetkinin mi geçerli olacağı" sorusuna ilişkin

* Dr. Öğr. Üyesi. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Kamu Hukuku Bölümü, Ceza ve Ceza Usul Hukuku Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye | Asst. Prof., Ankara Social Science University, Faculty of Law, Department of Public Law, Criminal and Criminal Procedure Law Department, Ankara, Türkiye.

✉ cilerdamla.bayraktar@asbu.edu.tr, • ORCID 0000-0002-7611-5088

✎ **Atıf Şekli | Cite As:** DAMLA BAYRAKTAR, Çiler: "Olay Yeri İnceleme İşlemine Karar Verecek Mercî Ve Konut Dokunulmazlığı Hakkının Sınırlandırılması Sorunsalı", SÜHFD, C. 33, S. 1, 2025, s. 207-238.

✎ **İntihal | Plagiarism:** Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. | This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

✎ Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. | This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

olarak özel bir husus, yönetmeliğin aksine, öngörülmemiştir. Aynı şekilde olay yerinin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunan bir yer olması haline ilişkin de maddede herhangi bir husus yer almamaktadır.

Anahtar Kelimeler

• Olay Yeri İnceleme • PVSK ek m. 6/7 • PVSK ek m. 6/8 • Sermaye Kazancı Vergisi

THE AUTHORITY TO DECIDE ON THE CRIME SCENE INVESTIGATION PROCEDURE AND THE PROBLEM OF LIMITATION OF THE RIGHT TO RESIDENTIAL IMMUNITY

Abstract

Paragraph 9/2 of the Regulation on Forensic and Preventive Searches indirectly regulates which authority has the authority to decide on the crime scene investigation procedure by referring to paragraph 9/1 of the same article. When the relevant article is analyzed, it is concluded that "crime scene investigation procedures in places other than public places, i.e. places closed to the public, shall be carried out upon the written order of the judge or the public prosecutor in cases of inconvenience in delay". At the legal level, the issue of who will give the order for crime scene investigation is regulated in additional Article 6/7 of the PVSK. Accordingly, the police shall, upon the order of the public prosecutor, carry out the necessary examinations and technical investigations at the crime scene in order to identify the evidence of the offence, identify the evidence, take it under custody and send it to the relevant places for examination.

As can be seen, the aforementioned article of the law does not stipulate a special issue regarding the question of "whether this authorization will be valid even if the crime scene constitutes an area closed to the public", contrary to the regulation. Likewise, there is no provision in the article regarding the fact that the crime scene is a place protected by the right to inviolability of residence.

In this study, the issue of which authority will order/decreed the crime scene investigation in all these cases has been addressed with a new approach by considering Article 21 of the Constitution.

Keywords

• Crime scene investigation • PVSK additional article 6/7 • PVSK additional article 6/8 • Regulation on Forensic and Preventive Searches Paragraph 9/2

GİRİŞ

Bir hukuk devletinde tüm işlemler ilgili kanun ve mevzuata uygun şekilde yapılmak zorundadır.

Bir olaya ilişkin delillerin ortaya çıkarılmasında en önemli enstrümanlardan biri, olaydan hemen sonra henüz deliller kaybolmadan onların toplanarak, birçok olayın işlenme nedeninin, nasıl işlendiğinin ve şüphelisinin saptanabilmesini sağlayan olay yeri incelemesidir.¹ Dolayısıyla olay yeri incelemesinin de ilgili mevzuata uygun olarak icra edilmesi bu kapsamda öncelikle hukuk devleti olmanın bir gereğidir.²

Bunun dışında, olay yeri incelemesi sonucu elde edilen delillerin kovuşturma evresinde ispat aracı olarak kullanılabilmesi de yine bu delillerin usulüne uygun olarak toplanmış olmasını şart koşar. Nitekim CMK'nın 206/2. maddesinin a bendinde “ortaya konulan delilin kanuna aykırı olarak elde edilmesi durumunda reddolunacağı” belirtilmiştir. Ayrıca CMK'nın 289/1-i maddesinde, hukuka aykırı yöntemle elde edilen delile dayanılması hukuka kesin aykırılık hali olarak gösterilmiştir. Yine CMK m. 217/2 “yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir” hükmünü haizdir. Öyleyse ilgili delillerin kovuşturma evresinde kullanılabilmesi için, olay yerinden toplanacak bu delillere mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun şekilde, yani hukuka uygun şekilde ulaşılmalıdır.

Delile hukuka uygun şekilde ulaşıp ulaşılmadığı hususu ise, eğer ilgili delil olay yeri incelemesi neticesinde elde edildiyse, olay yeri incelemesi emrini doğru mercii verip vermediğine bağlı olacaktır.

Bu noktada ifade edilmelidir ki, olay yeri incelemesinin nasıl yapıldığı, bu inceleme yapılırken nelere dikkat edileceği gibi konularda literatürde³ çokça eser olmakla birlikte, olay yeri incelemesi yapılabilmesi için

¹ **ERGÜZEL**, Serkan: Ceza Muhakemesi Hukukunda Olay Yeri İnceleme, Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2014, s. 38, https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/700432/yokAcikBilim_10030228.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (Erişim Tarihi: 26.03.2024); **CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2020, s. 367.

² **ERGÜZEL**, s. 21.

³ Bkz. **GÜLTEKİN**, Özkan: “Olay Yeri İncelemesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, no.4, 2011, s. 487 vd. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/123217/>; **DURMUŞ**, Kürşat: Olay Yeri İncelemesinde Ve Örnek Alımında Delilin Devamlılığının Sağlanması, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul,

karar merciinin kim olduğu konusunda literatürde çok az veri bulunmaktadır.⁴

Olay yeri inceleme emrini kimin vereceği hususu Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'nin 9/2. fıkrasında aynı maddenin 9/1. fıkrasına atıf yapılmak suretiyle dolaylı şekilde, düzenlenmektedir. İlgili madde incelendiğinde "herkesin girip çıkacağı yerler dışında kalan yerlerde, yani kamuya kapalı yerlerde, olay yeri inceleme işlemlerinin hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine gerçekleştirileceği" sonucuna varılmaktadır. Literatürde⁵ bu hükümden hareketle olay yeri incelemenin aramadan başka bir şey olmadığı, burada herkesin girip çıkabileceği kamuya açık alanlar dışındaki yerlerde yapılacak olay yeri inceleme işlemleri için adli aramalara ilişkin hükümlere atıfta bulunulduğu, dolayısıyla da herkesin girip çıkabileceği kamuya açık alanlar dışında kalan yerlerde olay yeri incelemeye karar verecek makam bakımından CMK'daki aramaya ilişkin hükümlerin uygulanması gerektiği ifade edilmektedir. Bu görüş, ilgili yönetmelik hükmünde herkesin girip çıkabileceği kamuya açık alanlar dışındaki yerler söz konusu olduğunda olay yeri inceleme yetkisinin hâkime, gecikmede sakınca bulunması halinde savcıya verilmesi ve bu durumun arama tedbirine karar verecek merciin belirtildiği CMK m. 119'da belirtilen hususlarla paralellik göstermesi karşısında *ilk bakışta* makul gözükmektedir. Nitekim CMK m. 119'a göre de arama kararı verme yetkisi kural olarak hâkimde, gecikmede sakınca bulunan hallerde savcıdadır.

Ancak konu detaylı incelendiğinde kanımızca bu görüşe katılmak mümkün değildir. Nitekim olay yeri inceleme tedbiri PVSK ek m. 6/7'de

2003), s. 5vd., <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/38580.pdf> (Erişim Tarihi: 26.03.2024); **ERGÜZEL**, s. 38 vd.; **ÖZTÜRK**, Bahri/**TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**Gezer**, Özge Sırma/ **SAYGILAR KIRIT**, Yasemin F./**ALAN**, Esra/**ÖZAYDIN**, Özdem/**TÜTÜNCÜ**, Efser Erden/**TOK**, Mehmet Can, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2021, s. 350 vd.

⁴ Örneğin *Durmuş* çalışmasında bu konuya çok kısa değinmiştir. Ancak söz konusu çalışmada kaynak gösterilen mevzuatın bir kısmı değişmiş, bir kısmı ise yürürlükten kaldırılmıştır. Kaldı ki, eser yazıldıktan sonra yeni kanuni düzenlemeler gerçekleştiği için eserdeki tespitler yetersiz hale gelmiştir, Bkz. **DURMUŞ**, Olay Yeri İncelemesinde ve Örnek Alımında Delilin Devamlılığının Sağlanması, s. 38. Aynı şekilde *Gültekin* de bu konuya yalnızca adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliğinin "Olay yeri inceleme" başlıklı 9'uncu maddesine yer vererek değinmiştir, bkz. **GÜLTEKİN**, s. 479.

⁵ **ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray/**BACAKSIZ** Pınar, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2019, s. 313,314.

açıkça kanun düzeyinde düzenlenmiştir. Buna göre “Polis, suçun delillerini tespit etmek amacıyla, Cumhuriyet savcısının emriyle olay yerinde gerekli inceleme ve teknik araştırmaları yapar, delilleri tespit eder, muhafaza altına alır ve incelenmek üzere ilgili yerlere gönderir.” Görüldüğü üzere hükmünde olay yeri inceleme işlemine karar verecek mercî belirlenirken, CMK’daki arama hükümlerinden ve yukarıda bahsi geçen yönetmelik hükümlerinden farklı olarak, savcıya doğrudan yetki verilmiştir. Öyleyse PVSİ ek m. 6/7’ye göre gerek herkesin girip çıkabileceği yer; gerekse bu yer dışındaki bir yer söz konusu olduğunda olay yeri inceleme tedbirini uygulama yetkisi doğrudan savcıda olacaktır. Nitekim hükmünde “herkesin girip çıkabileceği yerler dışında kalan yerler” kavramına özel herhangi bir husus öngörülmemiş, yani olay yerinin kamuya açık olmayan bir alan olması durumunda bu hükmün geçerli olup olmayacağına ilişkin ayrıca bir düzenleme getirilmemiştir. Bu nedenle, prensip olarak, ilgili yer herkesin girip çıkabileceği bir yer olmasa, yani kamuya kapalı bir alan olsa bile, PVSİ ek m. 6/7 hükmünün geçerli olacağı ve polisin bu alanlarda da gerekli inceleme ve teknik araştırmaları Cumhuriyet savcısının emriyle yapacağı sonucuna varılabilir.

Ancak bu sonuç kanımızca konut dokunulmazlığı hakkı ile korunan kamuya kapalı alanlarda yapılacak olay yeri inceleme işlemleri açısından Anayasa m. 21 hükmü kapsamında ayrıca değerlendirilmelidir. Nitekim AY. m. 21’e göre hâkim kararı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınmış mercîin yazılı emri bulunmadıkça; kimsenin konutuna girilemez. Öyleyse olay yerinin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunduğu durumda olay yeri incelemesine kimin karar vereceği hususunun özellik arz ettiğinin kabulü gerekir. Aşağıda bu konu, olay yeri inceleme kararı verme yetkisinin hangi durumda hangi mercide olduğundan hareketle hem yönetmelik hükümleri hem de PVSİ ek m. 6/7 hükmü temel alınarak somut örnekler üzerinden açıklanacaktır.

I. OLAY YERİ İNCELEMESİ İŞLEMİ VE OLAY YERİ KAVRAMI

Ceza yargılamasının amacı, bir olayın gerçekten meydana gelip gelmediğini, bu olayın sanık tarafından meydana getirilip getirilmediğini ve olayın ceza hukukundaki sonuçlarını tespit etmektir.⁶ Bu amacı gerçekleştirmek için ise ispata hizmet eden delillerin tespit edilmesi gerekir. Bu

⁶ CENTEL/ZAFER, s. 256. Yine yazara göre ceza muhakemesi hukukunun amacı, şüpheli ve sanığın haklarına saygılı bir şekilde maddi gerçeğe ulaşmaktır, bkz. s. 6-7. Bu

tespiti sağlayan en önemli araçlardan biri olay yeri incelemesidir. Nitekim olay yeri incelemesi olaydan hemen sonra henüz deliller kaybolmadan onların toplanarak, birçok olayın nedeninin, nasıl işlendiğinin ve şüphelisinin saptanabilmesini sağlamaktadır.⁷ Bu yöntem özellikle faili belli olmayan ve görgü tanığı bulunmayan olayların aydınlatılmasını mümkün kılmaktadır.⁸ Çünkü bu yöntem olay yerinden elde edilecek delillerin faille ilişkilendirilmesini sağlayarak delilden şüpheliye götürür.⁹

Olay yeri incelemesi işlemi için literatürde çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlar doğrultusunda olay yeri incelemesi ‘meydana gelen adli bir olayın aydınlatılması amacıyla olayın meydana geldiği yer ve bağlantılı diğer yerlerde, olay yeri ve mağdur ile olayın faili arasındaki ilişkinin net olarak tanımlanabilmesi için, yetkili birimlerce olaya yönelik adli inceleme yapılması ve delil toplanması’ şeklinde ifade edilebilir.¹⁰

Olay yeri kavramı ise, prensip olarak suçun işlendiği yeri ifade etse de sadece tipik hareketin gerçekleştiği veya sonucun gerçekleştiği yerle

konuda ayrıca bkz. **ŞAHİN**, Cumhuriyet/GÖKTÜRK, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bası, Ankara 2023, s. 27-28; **ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KI-RIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK**, s. 31; **ÖZBEK/DOĞAN/BACAKSIZ**, s. 41-42; **CANPOLAT**, Can, Ceza Muhakemesi Hukukunun Amacı “Objektif gerçeğin keşfi mi? Yargısal (kazai) bir gerçeklik inşa etmek mi?”, s. 454 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1417459> (22.01.2025); **ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 23. Baskı, 2024, s. 47 vd.; **YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2019, s. 71 vd. ⁷ **ERGÜZEL**, s. 38; **CENTEL/ZAFER**, s. 367.

⁸ **BADEM**, Uğur, Olay Yeri Koruma İnceleme ve Delil Toplama Yöntemleri, Ankara, 2004, s. 3.

⁹ **ERYILMAZ**, Mesut Bedri, Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, Ankara, 2012, s. 471.

¹⁰ **GÜLTEKİN**, s. 478; **CEYLAN**, Beyhan: Ülkemizde Olay Yeri İnceleme Uygulamalarına Genel Bakış ve Mevcut Sistemin Değerlendirilmesi, Fen Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 2008, s. 14, <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/43458.pdf> (Erişim Tarihi 26.03.2024); **SAY**, Kubilay: Bilişim Suçlarında Elde Edilen Delillerin Olay Yerinden Toplanması ve Laboratuarda İncelenmesi, Disiplinlerarası Adli Tıp Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006, s. 22, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=osM-Gixqm4uPWqyCR4wMRnQ&no=9cNKQoipZjjshdOWTEoJg> (Erişim Tarihi: 26.03.2024); **DURMUŞ**, Olay Yeri İncelemesinde Ve Örnek Alımında Delilin Devamlılığının Sağlanması, s. 2.

sınırlı değildir. Bu kavram, failin kaçış güzergahını da içeren dinamik bir bölgeyi kapsamaktadır.¹¹

Bu kapsamda örneğin; bir cinayet¹² vakasında cesedin bulunduğu yer gibi, cinayetin planlandığı yer, cinayetin işlendiği yer, cesedin gizlendiği yer, silahın bulunduğu yer, cesedin taşınmasında kullanılan araç gibi diğer yerler de olay yeri olarak kabul edilir.¹³

Olayın gerçekleştiği öğrenildiğinde olaya ilk olarak en yakın kolluk birimi müdahale eder. Bu birimler genelde önleyici hizmet birimlerine bağlı devriye gezen asayiş ekipleri ya da polis merkezine bağlı ekiplerdir ve uzman ekipler gelene kadar olay yerinden ve korunmasından bunlar sorumludurlar. Sonrasında ise olayın şekline göre olayı soruşturacak terör, asayiş, kaçakçılık gibi şubelerin ilgili kısım ekipleri veya ilçe emniyet müdürlüğüne bağlı araştırma ekipleri olay yerine geçerek soruşturmayı devralırlar. Olay yeri incelmesinin nasıl yapılacağı hususu PAGY m. 4 ve devamında düzenlenmiştir. Buna göre olay yeri incelemesinin en seri ve etkili şekilde yapılabilmesi için öncelikle olay yerine acele intikal edilmeli ve olay yerini bozabilecek her türlü davranıştan kaçınılmalıdır. Olay yeri incelemesi yapan ekipler suçun aydınlatılması için delil niteliği taşıyabilecek her türlü bulguyu, çeşitli bilimsel ve teknik yöntemler kullanarak araştırarak, delil niteliğini haiz olanları tespit ettikten sonra kayıt altına alacak, korunmaları için gerekli tedbirleri aldıktan sonra incelenmek üzere ilgili kriminal laboratuvarlara göndereceklerdir.

II. KOLLUĞUN OLAY YERİ İNCELEME YETKİSİ

Olay yeri inceleme işlemi PVSK ek m. 6/7’de düzenlenmiştir. Buna göre polis, suçun delillerini tespit etmek amacıyla, Cumhuriyet savcısının emriyle olay yerinde gerekli inceleme ve teknik araştırmaları yapacak, delilleri tespit edecek, muhafaza altına alacak ve incelenmek üzere ilgili yerlere gönderecektir. Görüldüğü üzere kanuna göre polis, ancak savcının emriyle olay yeri incelemesi yapabilir ve bu kapsamda yine onun emriyle

¹¹ **KÖK**, Ahmet Nezir: “Parmak İzlerinin Delil Olarak Kullanılması”, EHFD, 7, Cumhuriyetimizin 80. Kuruluş yılına Armağan, no.3-4,2003, s. 4, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebyuhfd/issue/63554/961993> (Erişim Tarihi 26.03.2024); **CEN-TEL/ZAHER**, s. 367; **DURMUŞ**, Olay Yeri İncelemesinde ve Örnek Alımında Delilin Devamlılığının Sağlanması s. 1 vd.; **BAYER**, Metin, Olay Yeri İnceleme Kriminal Laboratuvar Analizleri, Ankara, 2003, s. 27.

¹² Olay Yeri İnceleme Ekiplerinin İncelemekle Sorumlu Oldukları Olaylar için bkz. **GÜLTEKİN**, s. 486.

¹³ **ERGÜZEL**, s. 17.

delilleri muhafaza altına alabilir durumdadır. Kolluğun doğrudan doğruya gerekli tedbirleri alma yetkisi yoktur.¹⁴ Başka bir deyişle kolluk savcıya sormadan, savcının emri olmadan delilleri tespit ve muhafaza altına almaya yetkili değildir. Ancak bu durumda pek tabii delillerin kaybolması riski ile karşı karşıya kalınır. Nitekim savcıya ulaşılamaması veya geç ulaşılması hali ihtimal dahilindedir.

Bu noktada, yani henüz savcı emri beklenirken, delillerin kaybolmaması ise PVSK ek madde 6/3 ve m. 6/4 hükmünün icrası ile sağlanacaktır. Nitekim PVSK ek m. 6/3 hükmüne göre polis, olay yerinde (...) suçun *delillerinin kaybolmaması ya da bozulmaması* için derhal gerekli tedbirleri alacak; m. 6/4 hükmüne göre ise *olay yerinin korunması, delillerin tespiti, kaybolmaması ya da bozulmaması* için *acele tedbirleri* aldıktan sonra el koyduğu olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri derhal Cumhuriyet savcısına bildirecek ve Cumhuriyet savcısının emri doğrultusunda işin aydınlatılması için gerekli soruşturma işlemlerini yapacaktır. Tüm bu hükümler birlikte yorumlandığında polisin, deliller bozulmasın/kaybolmasın diye “gerekli veya acele” tedbirleri alabileceği, fakat gerekli ve acele olmayan durumda delillerin tespiti ve muhafazası için, savcı emrini bekleyeceği neticesine varılır.¹⁵ Örneğin polis bu kapsamda olay mahallini “delillerin bozulmaması için gerekli ve acele bir tedbir” olarak emniyet şeridiyle çevirebilecek, fakat savcı izni olmadan içeri girip delil toplayamayacaktır.

III. KAMUYA AÇIK YERDE OLAY YERİ İNCELEME

Kamuya açık yerler herkesin izin almaksızın girebileceği genele açık yerlerdir.¹⁶ Yollar park bahçeler kamuya açık alanlardır. Bununla birlikte kamuya açık yer bir iş yeri de olabilir. Açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutlak olan iş yerleri, herkesin içeri girebileceği genele açık yerlerdir. Bu kapsamda tiyatro, sinema, konser salonları, lokantalar, banka şubeleri, bakkallar, marketler, kahvehaneler, fatura ödeme yerleri,

¹⁴ Bkz. CENTEL/ZAFER, s. 367.

¹⁵ Bu konuda ayrıca bkz. CENTEL/ZAFER, s. 367.

¹⁶ EVİK, Ali Hakan/YILDIZ, Ali Kemal/AYTEKİN İNCEOĞLU, Asuman/ERMAN, Barış/AKSOY RETORNAZ, Eylem/EROĞLU ERMAN Fulya/AKYÜREK Güçlü/ZAFER, Hamide/SINAR, Hasan/BAYRAKTAR, Köksal/KESKİN KIZIROĞLU, Serap/ALTUNÇ, Sinan, Özel Ceza Hukuku, Cilt III, Hürriyet, Şerefe, Özel hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı suçlar, On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 191.

alışveriş merkezleri ve içlerindeki dükkânlar, mağazalar, açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi alışılmış yerlerdir.¹⁷

Olay yerinin kamuya açık bir yer olduğu durumda olay yeri incelemesinin hangi usulle uygulanacağı, daha net ifade etmek gerekirse kamuya açık bir yerde yapılacak olay yeri incelemesi için savcı emri gerekip gerekmediği konusu adli ve önleme aramaları yönetmeliğinin 9. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre herkesin girip çıktığı yerde olay yeri incelemesi yapılması için herhangi bir makamdan karar ya da emir alınması gerekmeyecektir. Fakat PYSK ek m. 6/7’de yapılan düzenleme dolayısıyla bu yönetmelik hükmü artık kanuna aykırı hale gelmiştir ve dikkate alınmaz.¹⁸ Dolayısıyla da kanımızca kamuya açık yerlerde olay yeri incelemesi yapılacağı zaman PYSK ek m. 6/7 hükmü uygulanacak ve bu yerlerde olay yeri incelemesi ancak savcı emri ile yapılabilecektir. Bu kapsamda kamuya açık yerin duvarlarla çevrili olup olmaması da önem arz etmeyecektir. Dolayısıyla örn. etrafı duvarlarla çevrili üzeri kapalı pazar yerinde ya da bir işyerinin kamuya açık bölümünde, örn. bir restoranın yemek yeme bölümünde bir suç işlendiğinde, olay yeri inceleme emrini savcının vermesi gerekecektir. Nitekim buralar da kamuya açık alanlardır.

IV. KAMUYA AÇIK OLMAYAN YERLERDE (KAMUYA KAPALI) OLAY YERİ İNCELEME

Kamuya açık olmayan alan herkesin izin almaksızın girebileceği yerler dışında kalan, bu kapsamda genele açık olmayan yerlerdir. Kişinin konutu, bahçesi, özel mülkü, özel bürolar, söz gelimi avukatlık bürosu, muhasebe, mali müşavirlik büroları, hekim muayenehaneleri, özel şirket binaları, fabrikalar, atölyeler, yine açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi alışılmış işyerinde genele kapalı olan ayrı bölümler herkesin dilediğince içeri giremeyeceği kamuya kapalı yerlerdir.¹⁹

Buralarda yapılacak olay yeri inceleme işlemleri açısından kamuya açık olmayan bu yerin (kamuya kapalı yerin) konut dokunulmazlığı hakkıyla korunup korunmadığına göre ayrıca tespitlerde bulunmak gerekir.

¹⁷ EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 191.

¹⁸ CENTEL/ZAFER, s. 367, 372. Dipnot.

¹⁹ Aynı yönde bkz. EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 191-192.

Nitekim kamuya kapalı yerin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunması söz konusu olduğunda konut dokunulmazlığının düzenlendiği Anayasa m. 21 hükmü dikkate alınarak dikkat çekilmesi gereken bazı hususlar vardır.

Nerelerin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunacağı hususu, konut dokunulmazlığını ihlal suçuna konu olabilecek yerler ve bu suçla korunan hukuki yarar üzerinden cevaplanması gereken bir sorudur. Nitekim konut dokunulmazlığı hakkı Türk Ceza Kanunu'nda konut dokunulmazlığını ihlal suçu ile korunmaktadır, (TCK m. 116).

Konut dokunulmazlığını ihlal suçu ile korunan hukuksal yarar, konutta başkalarının müdahalelerinden uzak olarak huzur ve güven içinde yaşama hakkıdır. İşte bu hukuksal yarar, nerenin konut olabileceği ve konut dokunulmazlığından yararlanabileceği konusunda bize yol gösterici olmaktadır.

Yargıtaya²⁰ göre konut, “devamlı veya geçici olarak kişilerin yerleşmek ve barınmak amacıyla oturmalarına elverişli yerleri” ifade eder. Bu kapsamda bir yerin konut sayılabilmesi için taşınmaz niteliğinde olması gerekmektedir, içinde oturmak koşuluyla taşınırlar da konut sayılabilir. Dolayısıyla örneğin içinde oturulan karavan, çadır, tekne, yataklı vagon kompartımanı konuttur.²¹ Yine oturulan yerin bina biçiminde olması ya da üstünün açık veya kapalı olması bir yerin konut niteliğini kazanması açısından önemsizdir. Yine konutun sürekli olarak kullanıma özgülünmüş olması da gerekmez. Nitekim Yargıtay “devamlı veya geçici olarak...” ifadesine yer vermiştir. Bu kapsamda bir gece kalmak üzere kiralanan otel odası da konut sayılacaktır.²²

²⁰ YCGK, 27.01.2009 tarih, 2008/203 Esas ve 2009/3 sayılı kararı; YCGK, 11.03.1991 gün ve 25-67 sayılı kararı; Yargıtay Kararı- 17. CD., E. 2016/17664 K. 2018/9059 T. 20.6.2018.

²¹ EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 178-179; TEZCAN, Durmuş/ERDEM, Mustafa Ruhan/ÖNOK Murat, Teorik ve pratik ceza özel hukuku, 22. Baskı, Ankara 2024, s. 513.

²² EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 177, TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 513.

Konut sayılma konusunda literatürde²³ ifade edilen kıstas “oranın, konut amacına özgülendiğini belirleyecek ve bunun dışarıdan anlaşılmasını sağlayacak biçimde dış dünyadan ayrı tutulmuş olması ve bu yerin başkalarının buraya girmesine rıza gösterilmediğini belirtecek şekilde dış dünyadan ayrılmış olmasıdır.” Dolayısıyla bir yerin yapılış amacı itibarıyla “konut olması amacıyla meydana getirilmemiş olması”, konut niteliğinin kazanılması açısından önemli olmayacaktır. Bu kapsamda çobanın içinde yaşadığı hayvan barınağı, konuttur.²⁴ Konut olarak inşa edildiği halde içinde kimsenin yaşamadığı daire ise konut değildir.²⁵ İş veya tatil gezisine çıkmak amacıyla birkaç günlüğüne boş bırakılma hali ise konut niteliğine zarar getirmez. Nitekim bu durumda halen o yeri konut olarak kullanma iradesi devam etmektedir.²⁶

Burada tartışılması gereken husus, kamuya açık alanların, yani herkesin girip çıkabileceği alanların, konut niteliği taşıyıp taşıyamayacağıdır. Literatürde²⁷ yer alan görüş herkese açık olan yerlerin bu niteliklerini korudukları sürece konut niteliği arz edemeyecekleri yönündedir. Bu kapsamda örneğin parktaki bank geceleyin uyumak için kullanılsa bile konut sayılmaz.²⁸ Bu kapsamda kamu hizmetlerine özgü binalar, genel bekleme yerleri, camiler, istasyonlar da konuttan sayılmazlar.²⁹ Aynı şekilde resmî kurumlar da konut değildir, herkes buralara girmekte serbesttir. Dolayısıyla prensip itibarıyla bu yerler kamuya açık alanlardır ve konut dokunulmazlığı hakkında yararlanmaz. Ancak bunların kapalı olduğu saatlerde, yani resmi iş saatleri dışında daire kamu görevlisince ko-

²³ TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 513.; EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 178, 182.

²⁴ EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 179; TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 514.

²⁵ EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 181

²⁶ EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 182

²⁷ TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 515.

²⁸ TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 515, 533. dipnot.

²⁹ EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ, s. 177.

nut gereksinimini karşılamak amacıyla kullanılıyorsa, buralar artık konuttan sayılır. Örneğin, içinde öğretmenin ikamet ettiği herkesçe bilinen okul binası, dersler bittikten sonra kapısı açık unutulsa dahi konuttan sayılır.³⁰ Aynı şekilde resmi dairenin herkese açık olmayan kısımları varsa, buralar da konut dokunulmazlığı hakkında yararlanacaktır.³¹

Konut sayılan yerlerin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunacağı açıktır. Ancak nerelerin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunacağı hususunun düzenlendiği konut dokunulmazlığını ihlal suçunda, konutunun eklentileri ve açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutata olan yerler dışında kalan işyerleri ve eklentileri de konut dokunulmazlığı hakkıyla korunmuştur, (TCK m 116).

Nerelerin eklenti sayılacağı konusunda ölçü, bu yere girilmesi durumunda konutta kalanların huzur ve sükunlarının bozulmasıdır. Pek tabii bunun tespiti, somut olayın koşullarına bağlı olacaktır. Dolayısıyla konunun somutlaştırılması yargısal içtihatlarla bırakılmıştır.³² Bitişik olma ya da arada bir bağlantının varlığı, eklenti sayılma için şart değildir. Yani bir yerin eklenti sayılabilmesi için, konuta bitişik veya konutla aralarında bir bağlantı olması gerekmez. Ancak pek tabii konuta çok uzak olan alanlar eklenti sayılamayacaktır. Nitekim bu durumda, ilgili alana girilmesi halinde konutta kalanların huzur ve sükunlarının bozulduğu iddia edilemez. Keza bir yerin etrafının çevrilmesi de tek başına onun eklenti sayılmasını sağlamaz, nitekim burada önemli ve belirleyici olan, bu yere girildiği takdirde konut sakinlerinin huzurunun bozulmasıdır.³³

Keza açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutata olan yerler dışında kalan iş yerleri de konut dokunulmazlığı hakkında yararlanır. Nitekim buralar da konut dokunulmazlığını ihlal suçu ile korunmaktadır (TCK m. 116). Bu kapsamda örneğin avukatlık bürosu, muhasebe,

³⁰ bkz. Yar. 4. CD., E. 4049, K. 4555, T. 12.4.1946 (Aktaran: EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KİZİROĞLU/ALTUNÇ, s. 177,192)

³¹ bkz. TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 518-519. Aynı yönde bkz. EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KİZİROĞLU/ALTUNÇ, s. 187 vd.

³² Bkz. TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 516-517; EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KİZİROĞLU/ALTUNÇ, s. 182 vd.

³³ Bkz. TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 516-517; EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KİZİROĞLU/ALTUNÇ, s. 182 vd.

mali müşavirlik büroları, hekim muayenahaneleri, özel şirket binaları, fabrikalar, atölyeler konut dokunulmazlığı hakkında yararlanacaktır. Ayrıca açık bir rıza gerekmeksizin girilmesi alışılmış olan iş yerlerine, kapanış saatinden sonra girilmesi durumunda da konut dokunulmazlığını ihlal suçunun oluşabileceği literatürde³⁴ ifade edilmektedir. Dolayısıyla kapanış saatinden sonra bu yerlerin de konut dokunulmazlığı hakkında yararlandığını kabul etmek gerekir.

TCK m. 116'da işyerinin eklentileri de konut dokunulmazlığının ihlali suçunun işlenebileceği yerler arasında sayılmıştır. Dolayısıyla bu yerlerin de konut dokunulmazlığı hakkında yararlandığı kabul edilecektir. Nerelerin iş yerinin eklentisi sayılacağı konusunda ölçü, aynı konutun eklentisinin tespitinde olduğu gibi, rızaya aykırı olarak girildiğinde, iş yerindekilerin huzurunun ve güvenlik duygusunun zedelenmesidir.³⁵

A. Konut Dokunulmazlığı Hakkı ile Korunmayan Kamuya Açık Olmayan Alanlarda Yapılacak Olay Yeri İnceleme İşlemleri

PVSK ek m. 6/7'ye göre "Polis, suçun delillerini tespit etmek amacıyla, Cumhuriyet savcısının emriyle olay yerinde gerekli inceleme ve teknik araştırmaları yapar, delilleri tespit eder, muhafaza altına alır ve incelemek üzere ilgili yerlere gönderir."

Görüldüğü üzere bahsi geçen maddede "olay yerinin kamuya açık olmayan alan (kamuya kapalı alan) teşkil etmesi halinde dahi bu hükmün mü geçerli olacağı" sorusuna ilişkin olarak özel bir düzenleme öngörülmemiştir. Dolayısıyla bu durumda da PVSK ek m. 6/7 hükmünün geçerli olacağı ve polisin kamuya kapalı alan teşkil eden bir olay yerinde de gerekli inceleme ve teknik araştırmaları Cumhuriyet savcısının emriyle yapacağı değerlendirmesinde bulunulabilecektir.

Bu noktada kamuya kapalı yerin fiziki olarak açık ya da duvarlarla çevrili kapalı bir alan olup olmadığı da pek tabii önemli olmayacaktır. Yani kamuya kapalı olan olay yeri ister fiziki olarak açık durumda bulunsun, isterse fiziki olarak duvarlarla çevrilmek suretiyle kapalı durumda bulunsun, bu alanlarda olay yeri incelemesi için karar verme yetkisi PVSK

³⁴ bkz. TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 518-519; EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCE-OĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KİZİROĞLU/ALTUNÇ, s. 187 vd.

³⁵ bkz. TEZCAN/ERDEM/ÖNOK, s. 518-519; EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCE-OĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KİZİROĞLU/ALTUNÇ, s. 187 vd

ek m. 6/7'ye göre savcıda olacaktır. Bu sonuç kanımızca konut dokunulmazlığı hakkı ile korunmayan kamuya kapalı alanlarda yapılacak olay yeri inceleme işlemleri açısından pek tabii sorunsuzdur. Bu kapsamda örneğin suç şahsa ait çitle çevrilmiş bir tarlada ya da böyle bir tarlada kazma kürek gibi ekipmanların saklandığı barakada işlendiyse, buralar konut dokunulmazlığı hakkıyla korunmadığı için³⁶ kamuya kapalı bu alanlarda olay yeri incelemesi PVSK ek m. 6/7'ye göre savcı kararıyla yapılabilecektir.

Konut dokunulmazlığı hakkı ile korunan kamuya kapalı alanlarda yapılacak olay yeri inceleme işlemleri açısından ise kanımızca Anayasa m. 21 hükmü dikkate alınarak ayrıca bazı tespitlerde bulunmak gerekir. Nitekim yukarıda vardığımız sonuç, konut dokunulmazlığı hakkı ile korunan kamuya kapalı alanlarda yapılacak olay yeri inceleme işlemleri açısından bakıldığında aşağıda izah edileceği üzere Anayasa m. 21 hükmü ile ilk bakışta çelişir görünmektedir.

B. Konut Dokunulmazlığı Hakkı ile Korunan Kamuya Açık Olmayan (Kamuya Kapalı) Alanlarda Yapılacak Olay Yeri İnceleme İşlemleri

Konut dokunulmazlığı hakkı ile korunan kamuya kapalı yerlerde, örn. konut ya da iş yerinin yazıhane bölümünde³⁷ bir suç işlendiğinde,

³⁶ Kazma, kürek gibi ekipmanların saklandığı barakalar konut dokunulmazlığı hakkıyla korunmaz. Nitekim konut dokunulmazlığını ihlal suçunda (TCK 116) korunan hukuki menfaat, kişinin huzurlu, güvenli ve sakin bir ortamda dilediği gibi hareket etme ve/veya yaşama özgürlüğünün korunmasıdır. Ayrıca ceza hukuku anlamında konut, bir kimsenin geçici de olsa oturmak için sığındığı her nevi yer olarak tanımlanabilir, bkz. **ARSLAN Çetin/ AZİZGAOĞLU**, Bahattin, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara, 2004, s. 526; **ARTUK**, Mehmet Emin/ **ALAN AKCAN** Esra: “Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçu (TCK m. 116)”, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, 21, Özel Sayı Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan, 2019, s. 2708 ve 2715, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2019/09/MEHMET-EMIN-ARTUK-ESRA-ALAN-AKCAN.pdf> Bu kapsamda kişinin huzurlu, güvenli ve sakin bir ortamda dilediği gibi hareket etme ve/veya yaşama amacına hizmet etmeyen ve kimsenin geçici de olsa oturmak için sığınmadığı bu barakaların konut dokunulmazlığı hakkıyla korunmadığı neticesine varmak gerekir.

³⁷ İşyerleri ve eklentileri de konut dokunulmazlığı suçunun kapsamındadır (TCK m. 116/2). Ancak bu noktada iş yeri veya eklentilerine açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesinin olağan olmaması gerekmektedir. Dolayısıyla herkesin girebileceği bir işyerinin müşterilere kapalı kısmına (örneğin restoranın mutfak kısmına) girilmesi durumunda söz konusu suç oluşacaktır, bkz. **ARTUK/ALAN AKCAN**, s. 2718 vd. Dolayısıyla bu bölümlerin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunduğu söylenebilecektir. Bir işyerinin, girilmesi açık rıza gerekmeksizin mutad olan kısımları (örn.

buralarda yapılacak olay yeri incelemesi konut dokunulmazlığı hakkına müdahale teşkil edecektir. AY. m. 21'e göre ise konut dokunulmazlığı hakkına ancak hâkim kararı ya da *gecikmesinde sakınca bulunan hallerde* kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri ile müdahale edilebilecektir. Bu kapsamda kamuya kapalı bu alanlarda olay yeri incelemesinin PVSK'nın ek m. 6/7 maddesine dayanılarak gecikmesinde sakınca bulunmayan hallerde dahi doğrudan savcı emriyle yapılmasının Anayasaya aykırı olduğu iddia edilebilir.

Bu yorum kabul edildiğinde önerilebilecek çözüm, *konut dokunulmazlığı hakkıyla korunan kamuya kapalı alanlarda* yapılacak olay yeri inceleme işlemlerinde- PVSK ek m. 6/7'nin Anayasaya aykırı olacağı gerekçe- siyle uygulanmaması CMK'nın arama hükümlerinin “çoğun içinde az da vardır” ilkesinden hareketle uygulanması olacaktır. Nitekim Centel³⁸ de konut ve işyerinde (ve yine kamuya açık olmayan kapalı alanlarda) olay yeri incelemesinin arama kurallarına tabi olduğunu ifade etmektedir. Bu

restoranın yemek yeme bölümü) ise burada ayrı değerlendirilmelidir. Çünkü bu alan konut dokunulmazlığı hakkı ile korunmaz. Nitekim TCK m. 116/2 açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutlak olan yerler içinde kalan işyerleri açısından konut dokunulmazlığı suçunun oluşmayacağını vurgulamaktadır.

³⁸ Yazar bu tespiti PVSK ek m. 6/8'i dayanak göstermektedir. PVSK m. 6/8'in “olay yeri dışında” yapılacak işlemler için hüküm getirdiği dikkate alındığında, yazarın hangi gerekçeyle PVSK m. 6/8'i konut, işyeri ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda yapılacak *olay yeri* incelemelerine dayanak yaptığı metinden anlaşılamamaktadır. Kaldı ki yazara göre “kamuya açık olmayan tüm kapalı alanlarda” olay yeri incelemesi arama kurallarına tabi olmalıdır. Biz bu görüşe “Pvsk m. 6/7'nin kamuya açık olmayan kapalı alanlarda uygulanmasına engel bir hüküm bulunmaması” dolaısıyla katılmıyoruz. Nitekim çalışmada da vurgulandığı üzere kanımızca kamuya açık olmayan kapalı alanlarda da PVSK m. 6/7 hükmüne göre olay yeri inceleme işlemi savcı emriyle icra edilebilmelidir, bkz. CENTEL/ZAFER, s. 464.

durumda ise konut ya da konutun bahçesi³⁹ ya da iş yerinin yazıhane⁴⁰ bölümünde bir suç işlendiğinde, buralar konut dokunulmazlığı hakkı ile korunduğu için,⁴¹ buralarda olay yeri inceleme kararını CMK'nın arama hükümlerine göre hâkimin, gecikmede sakınca olması halinde savcının vereceğini kabul etmek gerekecektir. Gecikmede sakınca bulunmayan hallerde ise savcı, bu alanlar için olay yeri inceleme kararı veremeyecektir. Aynı şekilde, CMK m. 119 dolayısıyla kolluk amirinin de bu yerlerde olay yeri inceleme emri veremeyeceğini kabul etmek gerekir. Nitekim kolluk amiri, bu alanlarda arama emri verememektedir, çünkü CMK madde 119'a göre konut, iş yeri ve kamuya kapalı alanlarda arama kararı verme yetkisi kolluk amirine tanınmamıştır. Bu çözüm, görüldüğü üzere konut dokunulmazlığı hakkıyla korunan bir mekânda olay yeri inceleme

³⁹ "TCK'nun 116. maddesinin 1. fıkrası konutun eklentisine rıza hilafına girmeyi veya rıza ile girdikten sonra rıza hilafına çıkmamayı da konut dokunulmazlığını ihlal suçu kapsamında saymıştır. Ancak konut gibi, eklentinin de tanımını yapmamıştır. Doktrinde kabul gören tanıma göre eklenti, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak konuta bağlı olup, fiilen konutun kullanılmasına özgülünen veya onu tamamlayan, o yerin başkasına aidiyetini simgeleyen engellerle dış dünyadan ayrı tutulmuş yerlerdir. Bir yerin eklenti olup olmadığının tespitinde, bu yere giriş halinde, konutta bulunanların özgürlüğü, huzur ve sükûnu bozuluyor mu buna bakılmalıdır. Bozuluyorsa, o yeri eklenti kabul etmek gerekmektedir. Evin balkonu, evin bahçesi, evin garajı, apartman merdiveni, evin avlusu gibi konuta bitişik veya onun yakınında olan yerlerin eklenti olduğu açıktır.", bkz. **ARTUK/ALAN AKCAN**, s. 2717 vd. Ayrıca bkz. **ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KIRIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK**, s. 549. Dolayısıyla kanımızca konutun bahçesinin, konut dokunulmazlığı hakkıyla korunduğunu kabul etmek gerekir.

⁴⁰ 42. dipnota bakınız.

⁴¹ Nerelerin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunacağı hususu, yukarıda da ifade edildiği üzere konut dokunulmazlığını ihlal suçuna konu olabilecek yerler üzerinden cevaplanması gereken bir sorudur. Nitekim konut dokunulmazlığı hakkı Türk Ceza Kanunu'nda konut dokunulmazlığını ihlal suçu ile korunmaktadır. Konut dokunulmazlığını ihlal suçuna konut yanında konutun eklentisi de konu olabilecektir, (TCK m. 116). Konutun bahçesinin eklenti sayıldığına ilişkin bkz. **TEZCAN/ERDEM/ÖNOK**, s. 516, 535. Dipnot, (Yar. 2. CD. 25.04.1991 3881/4525). Aynı yönde bkz. **EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ**, s. 182 vd. Keza açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutad olan yerler dışında kalan iş yerleri ve eklentileri de konut dokunulmazlığı hakkı kapsamındadır ve konut dokunulmazlığını ihlal suçu ile korunur. Herkesin girebileceği bir işletmenin müşterilere kapalı kısmına girilmesi durumunda bu suç oluşabileceğine ilişkin olarak bkz. **TEZCAN/ERDEM/ÖNOK**, s. 518-519. Aynı yönde bkz. **EVİK/YILDIZ/AYTEKİN İNCEOĞLU/ERMAN/AKSOY RETORNAZ/EROĞLU ERMAN/AKYÜREK/ZAFER/SINAR/BAYRAKTAR/KESKİN KIZIROĞLU/ALTUNÇ**, s. 187 vd.

işlemi uygulanacakken hâkim/savcı kararı/emrinin gerekliliği açısından Anayasa m. 21 hükmüne uygun görünmektedir.

Bu noktada ifade edilmelidir ki, olay yeri inceleme tedbirini düzenleyen yönetmelik hükümleri de bu durumu destekler mahiyettedir. Nitekim, adlî ve önleme aramaları yönetmeliğinin 9/2. fıkrasında aynı maddenin 9/1. fıkrasına atıf yapılmak suretiyle dolaylı şekilde düzenlenen hükümleri incelendiğinde “herkesin girip çıkacağı yerler dışında kalan yerlerde, yani kamuya kapalı yerlerde olay yeri inceleme işlemlerinin, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hâllerde ise kolluk âmirinin yazılı emri üzerine gerçekleştirileceğinin düzenlendiği görülmektedir. Ancak ilgili hükümlere göre, o yer konut, iş yeri ya da kamuya kapalı kapalı alansa (yani örn. etrafı çitle çevrili tarladaki baraka ise) burada olay yeri inceleme kararını kolluk amiri veremeyecektir. Bu kapsamda, konut dokunulmazlığı hakkıyla korunan kamuya kapalı alanlarda verilecek olay yeri inceleme kararlarının da pek tabii bu hüküm dolayısıyla hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri üzerine verileceği açıktır. Nitekim söz konusu yönetmelik hükümleri konut dokunulmazlığı hakkıyla korunsun korunmasın, tüm “kamuya kapalı alanlara” ilişkin hüküm getirmektedir.

Ancak kanımızca yukarıda ortaya koyulan fikir şu noktada hatalıdır: AY m. 21 ve Ay. m. 13’ün birlikte yorumlanması sonucu ortaya koyulan “konut dokunulmazlığı hakkının ancak hâkim kararı (gecikmede sakınca olan durumda merci emri) ile ve kanunla sınırlanabileceği” görüşü AYM’nin⁴² savunduğu bir görüştür ve bu görüşe göre konut dokunulmazlığına müdahale teşkil eden kanuni düzenlemelerde tedbire karar verme yetkisinin hâkime, gecikmede sakınca olması halinde yetkili mercie verilmesi şarttır. Kanunla, konut dokunulmazlığına müdahale teşkil eden bir tedbirin hâkim kararı olmaksızın uygulanabileceğinin veya gecikmede sakınca olmadan dahi savcı kararıyla uygulanabileceğinin düzenlenmesi halinde bu kanunun, Anayasaya aykırılığı söz konusu olacaktır.

Ancak biz AYM’nin de katıldığı bu yorum tekniğini doğru bulmaktayız. Nitekim bu yorum esas alındığında kolluğun meşru müdafaa

⁴² Bkz. Ford Otomotiv Sanayi A.Ş., başvuru no: 2019/40991, 23.03.2023: Kararda 4054 sayılı Kanunun 15. Maddesinde düzenlenmiş olan “yerinde inceleme” tedbirinin AY m. 21’e aykırılığı sorunu incelenmiştir. AYM bu kararında ilgili düzenlemenin Anayasaya aykırı olduğuna karar vermiştir.

halinde dahi konuta girmesi için hâkim/gecikmede sakınca varsa savcı kararı alması gerektiği sonucuna varılacaktır ki bu, durumu içinden çıkılmaz bir hale sokar. Nitekim mağduru kurtarmak için emir beklemek, emir gelmedikçe onu kurtarmamak anlamına gelen bu sonuç hukuk devleti ilkesiyle bağdaşan bir sonuç olmayacaktır. Çünkü bir hukuk devletinde vatandaşların güvenliği asıldır.⁴³ Her ne kadar hâkim kararının veya yetkili merciin yazılı emrinin varlığı bir hukuk devletinde vatandaşların temel haklarını korumak, her türlü müdahalenin hukuka uygun olması sağlamak ve keyfi müdahalelerin önüne geçmek adına önemi bir güvence teşkil etmekteyse de **“Vatandaşın güvenliğini ancak hakimden/merciden karar/emir alınması halinde koruyabilmek”** hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmayacak bir durumdur.⁴⁴ Öyleyse doğru neticeye varmak için AY. m. 21 ve m. 13, hukuk devleti ilkesi ile birlikte yorumlanmalıdır.

Kanımızca AY. m. 21’in “konut dokunulmazlığına müdahalenin ancak hâkim kararıyla yapılacağı” düzenlemesi ve AY m. 13’ün de “hakların, özüne dokunmamak şartıyla kanunla sınırlanabileceğini” düzenlemesi karşısında, “konut dokunulmazlığına müdahalenin ancak hâkim kararıyla yapılabileceği” hususunun kanunla sınırlanabileceği, yani konut dokunulmazlığı hakkının “hâkim kararıyla (gecikmede sakınca varsa

⁴³ Kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı Anayasa’nın 19. maddesinde düzenlenmiş temel bir haktır. Hukuk devleti çok şekilde tanımlanmakla birlikte, en temel olarak “insan haklarına saygı gösteren devlet” olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla bir hukuk devletinde vatandaşların güvenliğinin asıl olduğunu pek tabii kabul etmek gerekir. Hukuk devleti ilkesiyle ilişkili olarak bkz. **ÇAĞLAYAN**, Ramazan: “Anayasa Mahkemesi kararlarında Hukuk devleti ilkesi”, https://hukukdergi.ebyu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/10/1998_3.pdf (Erişim Tarihi: 10.05.24). **GÜNEŞ**, Ahmet M.: “Hukuk Devleti Üzerine”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 20., S. 33, 2015, s. 1 vd.; **KARACA**, Serden Onur: Hukuk Devleti İlkesi ve Türkiye’de Hukuk Devleti İlkesinin Gelişim Süreci, Journal of Social and Humanities Sciences Research, C. 8., 2021, S. 73, <https://jshsr.org/index.php/pub/article/view/386/374> (Erişim Tarihi 13.05.2024).

⁴⁴ Örneğin Kılıç bu durumu arama tedbiri açısından eleştirmiştir. bkz. **KILIÇ**, Ahmet: “Üst ve Eşya Aramasına İlişkin Düzenlemelerin Anayasa’ya Uygunluğu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 56., Y.14., 2023 s. 416. Nitekim yazara göre de “arama işlemine başvurulacak tüm hâller için en azından yazılı emir şartı aranması ölçülü bir sınırlama değildir. Her durumda en azından yazılı arama emri aranması ya durumun olağanlığı nedeniyle anlamsızdır ya da ani gelişen durumlara cevap veremez niteliktedir. (...) Devriye görevi icra eden kolluğun bir suçla karşılaşması hâlinde suça karıştığını düşündüğü kişilerin üstünü veya eşyasını derhâl araması icap edebilir. Aksi hâlde delillerin kaybolma riski gündeme gelebilir. Demokratik bir toplumda, bu riski bertaraf etmeye imkân tanıyan orantılı hükümlere ihtiyaç duyulur.”

mercî emriyle) konuta girilmesine izin veren bir hak olduğu, ancak bu hakka AY. m. 13 ile kanunla sınırlama getirilebileceği; yani hâkim kararıyla (gecikmede sakınca varsa mercî emriyle) konuta girilebilme hakkının, örneğin “vali kararıyla konuta girilebilir. Burada gecikmede sakınca olması gerekmez” şeklinde bir kanun çıkarılarak sınırlanabileceği” neticesine varılmalıdır. Burada yapılacak en önemli tartışma AY m. 21’de aranan “hâkim kararı (gecikmede sakınca olması halinde mercî emri)” unsurunun “hakkın özünü” teşkil edip etmeyeceği hususudur. Nitekim “hâkim kararı (gecikmede sakınca olması halinde mercî emri)” unsuru, konut dokunulmazlığı hakkının “özü” kabul edilirse, AY m. 13 hakkın özüne dokunmayı yasakladığı için, kanunla bile olsa hâkim kararı unsuru kaldırılarak sınırlama yapılamayacağı neticesine varılacaktır. Bu noktada hâkim kararı (gecikmede sakınca olması halinde mercî emri)” unsurunun hakkın gerçekten özünü teşkil edip etmediği hususu kanımızca AİHM’in Vig vs. Macaristan kararından⁴⁵ hareketle çözüme kavuşturulabilir. Nitekim ilgili kararda “gerekli garantilerin sağlanması halinde hâkim kararı veya yetkili mercinin yazılı emri olmaksızın kanuni bir düzenlemeye dayanılarak yapılan aramaların AİHS m. 8’in ihlali olarak değerlendirilmeyeceği” sonucuna varılmıştır. Yani bu kararda mahkeme arama tedbirini uygulamak için hâkim kararını demokratik devlette bir zorunluluk olarak görmemiş, hâkim kararının varlığından, eğer kanuni düzenlemede gerekli garantiler sağlandıysa, vazgeçilebileceğine işaret etmiştir. Bu netice kanımızca konut dokunulmazlığı hakkı için de kabul edilebilecek bir neticedir. Bu ise bizi, AY m. 21’de öngörülen hâkim kararı (gecikmede sakınca olması halinde mercî emri)” şartının, konut dokunulmazlığı hakkının özü olarak kabul edilmeyeceği neticesine götürmektedir. Öyleyse AY m. 13 ile kanunla yapılacak sınırlamalarda konut dokunulmazlığı hakkının özünü teşkil etmeyen “hâkim kararı (gecikmede sakınca olması halinde mercî emri)” şartı da daraltılabilecek, yani hâkim kararı (gecikmede sakınca olması halinde mercî emri) şartı olmaksızın, örneğin doğrudan savcı kararıyla konut dokunulmazlığı hakkına müdahale teşkil edecek tedbirlere izin veren kanuni düzenlemelerin Anayasaya aykırı olmadığı sonucuna varılacaktır. Nitekim “hâkim kararı şartı” AİHM’in il-

⁴⁵ bkz. AİHM, 14/04/2021 tarihli Vig vs. Macaristan kararı, Başvuru no: 59648/13, <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%2259648/13%22%2C%22document-collectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22:%5B%22001-207362%22%5D%7D> (Erişim Tarihi: 26.01.2025).

gili kararı neticesinde hakkın özü olarak değerlendirilmemiştir. Dolayısıyla da bu unsura AY m. 13 kapsamında sınırlama getirilebileceği pek tabii kabul edilebilir.

Dolayısıyla her ne kadar Anayasa m. 21’de konut dokunulmazlığı hakkına ancak hâkim kararı ya da *gecikmesinde sakınca bulunan hallerde* kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri ile müdahale edilebileceğini düzenleyen bir hüküm varsa da konut dokunulmazlığıyla korunan kamuya kapalı alanlarda PVSK’nın ek 6/7. maddesine dayanılarak olay yeri incelemesinin **doğrudan** savcı emriyle yapılması kanımızca Anayasanın bu hükmüne aykırılık teşkil etmeyecektir.

Özetle konut dokunulmazlığıyla korunan bir alanda olay yeri incelemesinin gecikmede sakınca olan halin varlığına bağlı olmaksızın PVSK’nın ek 6/7. maddesine dayanılarak *doğrudan* savcı emriyle yapılabilceğinin ve bunun Anayasa m. 21’e aykırılık teşkil etmeyeceğinin kabulü gerekir.

Bu durumda genel bir değerlendirmeye varılacak netice ise şu olacaktır: Konut dokunulmazlığı hakkıyla korunsun ya da korunmasın her türlü suç yerinde olay yeri inceleme işlemi, literatürde savunulanan aksine, kanımızca PVSK ek m. 6/7 hükmü çerçevesinde doğrudan savcı emriyle yapılmalıdır; burada olay yeri incelemeye karar verecek merci belirlenirken CMK m. 119’da yer alan arama hükümlerinin “çoğun içinde az da vardır” ilkesinden hareketle uygulanması gereği ise yoktur.⁴⁶

Bu durumun, ilgili kanun ve yönetmelik hükümleri açısından bir tutarsızlığa sebep olacağına ise ayrıca dikkat çekmek gerekir. Nitekim yönetmelik hükmü yetkiyi *genel itibarıyla* hâkime vermekteyken, kanun hükmü yetkiyi savcıya vermektedir. Burada ifade edilmelidir ki, ilgili yönetmelik hükümleri çoğu durumda PVSK ek m. 6/7 hükmüne nazaran daha koruyucu durumdadır. Nitekim yönetmeliğe göre kamuya kapalı yerlerde, bu yerin fiziken açık alan mı yoksa duvarlarla çevrili alan mı olduğu dikkate alınmaksızın, olay yeri inceleme kararı verme yetkisi kural olarak hâkimde olacak, savcı ise ancak gecikmede sakınca olan durumda olay yeri inceleme kararı verebilecektir (Kolluk amiri ise savcıya ulaşılamayan gecikmede tehlike durumunda ve ancak olay yeri kamuya kapalı kapalı alan değilse yetkili olacaktır.). PVSK’ya göre ise böyle bir

⁴⁶ Ancak olay yeri inceleme yapılırken hakkında düzenleme olmayan konularda CMK m. 116 vd. da yer alan arama hükümlerin uygulama alanı bulması pek tabii söz konusu olacaktır. Bu konu aşağıda ele alınmaktadır.

yerde olay yeri inceleme yetkisi her zaman savcıdadır. Burada savcının yetkili olması için gecikmede sakınca olması gerekmez.

Daha somut bir karşılaştırma yapmak gerekirse:

Yönetmeliğe göre etrafı çitle çevrili tarladaki (kazma kürek koyulan) barakada olay yeri incelemesine hâkim, gecikmede sakınca olan durumda savcı karar verecektir. Çünkü burası herkesin girip çıkabileceği kamuya açık alan dışında kalan bir alandır. Kolluk amiri ise, bu alan kamuya açık olmayan kapalı alan (kamuya kapalı kapalı alan) olduğu için, bu kararı veremeyecektir. PVSK hükümlerine göre ise burada yetki doğrudan, yani gecikmede sakınca olsun olmasın, savcıdadır.

Yine yönetmeliğe göre konut, evin bahçesi ve işyerinin (örn. Restoranın) yazıhane bölümü gibi konut dokunulmazlığıyla korunan yerler⁴⁷ söz konusu olduğunda olay yeri inceleme kararı verme yetkisi hâkimde, gecikmede sakınca varsa savcıdadır. Kolluk amiri ise burada olay yeri inceleme kararı veremez, nitekim burada konut (evin bahçesi de geniş anlamda konut kavramına dahildir, çünkü evin bahçesi eklentidir ve konut dokunulmazlığı hakkıyla korunur)⁴⁸ ya da işyeri söz konusudur ve Yön. m. 9/2, kolluk amirine konut ve işyeri için olay yeri inceleme kararı verme yetkisi vermez. Ancak burada işyerinin kamuya açık kısımlarıyla (Örn. restoranın yemek yeme bölümüyle) ilgili olarak ayrıca bir değerlendirme yapmak gerekir. Nitekim bu alanlar (işyerinin yemek yeme alanı) herkesin girip çıkacağı alandır, yönetmeliğe göre bu alanda olay yeri inceleme işlemi yapılabilmesi için herhangi bir merciden karar alınması gerekmez.⁴⁹ PVSK ek m. 6/7'e göre ise burada söz konusu olan tüm durumlar için savcı kararı gerekecektir.

Yönetmeliğe göre etrafı çitle çevrili tarlada suç işlenirse olay yeri incelemesi kararını hâkim, gecikmede sakınca varsa savcı, verebilecektir. Çünkü burada da herkesin girip çıkabileceği kamuya açık alanlar dışında bir alan söz konusudur. Yine yönetmeliğe göre, bu tarlada yapılacak olay yeri inceleme kararını “gecikmede sakınca var ve savcıya ulaşılamaz ise”

⁴⁷ Bir yerin konut dokunulmazlığı hakkıyla korunması için “bir kimsenin geçici de olsa oturmak için sığındığı” bir yer olması gerekir. Çünkü konut dokunulmazlığını ihlal suçunda korunan hukuki menfaat, kişinin huzurlu, güvenli ve sakin bir ortamda yaşadığı gibi hareket etme ve/veya yaşama özgürlüğünün korunmasıdır. Ayrıca bir yerin konut olarak kabul edilebilmesi için, fiilen orada oturulması gerekir. Bkz. **ARTUK/ALAN AKCAN**, s. 2708 ve 2716.

⁴⁸ Bkz. **ARTUK/ALAN AKCAN**, s. 2717 vd.

⁴⁹ Ancak yukarıda da ifade edildiği üzere bu yönetmelik hükmü PVSK ek m. 6/7 karşısında artık dikkate alınamaz durumdadır.

kolluk amiri de verebilecektir. Çünkü burada konut, işyeri ya da kamuya kapalı kapalı alan yoktur. PVSK'ya göre ise (ek m. 6/7) burada yetki yine doğrudan savcıda olacaktır.

Burada ifade edilmelidir ki, her ne kadar bazı durumlarda yönetmelik hükümlerinin PVSK hükümlerine göre daha koruyucu nitelikte olduğu kabul edilmeliyse de normlar hiyerarşisi göz önüne alındığında kanun hükümlerine aykırı olan yönetmelik hükümlerinin uygulanmama- cağı neticesine varılır. Dolayısıyla da olay yeri inceleme kararı verirken kimin yetkili olduğu konusunda yönetmelik hükümleri dikkate alın- maksızın kanun hükümlerine bakarak bir tespitte bulunulmalıdır. Bu kapsamda olay yeri incelemesinde yetkinin, olay yerinin konut doku- nulmazlığıyla korunan bir alan olup olmadığına bakılmaksızın PVSK ek m. 6/7'ye göre savcıda olduğunu tekrar vurgulamak gerekir. Yaptığımız bu tespit, aramanın ortada olmayan şeylerin meydana çıkarılma faaliyeti olduğu,⁵⁰ olay yeri incelemesinin ise ortada olanların dikkatle incelen- mesi şeklinde tanımlandığı⁵¹ dikkate alındığında makuldür.⁵² Nitekim olay yeri ve arama faaliyetleri arasındaki bu nitelik farkı dolayısıyla arama tedbirinden daha basit bir uygulama olan olay yeri incelemesinde yetkinin arama tedbirinden farklı olarak (arama tedbirinde genel yetki CMK m. 119'a göre hakimdedir) doğrudan savcıya verilmesi yerinde gö- rülebilir bir durumdur.

V. OLAY YERİ İNCELEME İŞLEMİNE ARAMA HÜKÜMLERİNİN KIYASEN UYGULANMASI GEREKEN DURUMLAR

Olay yeri incelemesine ilişkin yasal düzenleme, uygulama açısin- dan pek çok boşluk barındırmaktadır. Örneğin olay yeri inceleme işlemi yapılırken tanık bulundurulması gerekip gerekmediği yasada yer almaz. Olay yeri inceleme tedbirinde yer alan bu boşlukları doldurmak adına arama hükümlerinin kıyasen uygulanması söz konusu olabilecektir. Ni- tekim bu hükümler şekle ilişkin kurallardır ve temel hak sınırlaması ya- pan kurallar olmadıkları için bu hükümlerde kıyas yapılması serbesttir.

Dolayısıyla örneğin konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde olay yeri incelemesi yapılırken, eğer Cumhuriyet savcısı hazır bulunmaya- caksa, o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi bulundurmak

⁵⁰ YENİSEY/NUHOĞLU, s. 387; Yargıtay CGK, E. 2016/7-63 K. 2017/9 17.01.2017: “ ‘ gizlenmiş bir şeyi bulmaya çalışma ve araştırma’ anlamlarına gelen arama işlemi...”

⁵¹ CENTEL/ZAFER, s. 367.

⁵² Bu konuya aşağıda değinilecektir.

gerekecektir, (CMK 119/4). Yine 3. kişiye ait bir yerde olay yeri inceleme işlemi yapılıyorsa, zilyet ve bulunmazsa yerine çağrılacak kişiye, işleme başlamadan önce işlemin amacı hakkında bilgi verilecektir, (CMK m. 120/2).

Burada asıl vurgulanması gereken, olay yeri inceleme işlemi ile arama işleminin farklı işlemler olduğudur. Çalışmanın başında da ifade edildiği üzere, olay yeri incelemesi bir suç işlendiğinde mevcut delillerin toplanmasını sağlarken, suçla bağlantılı delillerin daha sonraki aşamalarda ele geçirilmesi genellikle arama tedbiriyle sağlanmaktadır. Ancak bu iki kurum arasındaki tek fark bu değildir. Özellikle CMK m. 116 ve m. 117’de arama tedbirinin “suç delillerinin elde edilebilmesi amacıyla” uygulanacağına işaret edilmesi karşısında, aynı şekilde “suç delillerinin elde edilebilmesi amacıyla” uygulanan olay yeri incelemesi işleminin arama tedbirinden hangi noktada farklı olduğunun önemle tespit edilmesi gerekir. Nitekim her iki işlem de aynı amaçla uygulanmakta, fakat işlemin uygulanmasına karar veren merciler konusunda kanun koyucu farklı birimlere yetki vermektedir. Öyle ki, arama tedbiri kural olarak hâkim kararıyla- gecikmede sakınca olması halinde savcı emriyle- uygulanabilen bir tedbirken (CMK m. 119), olay yeri inceleme işlemi savcı emriyle uygulanır (PVSK ek m. 6/7). Dolayısıyla aynı amaçla tesis edilen benzer iki işlemden doğru işleme doğru mercinin karar vermesini sağlamak adına, bu iki işlemin hangi noktada farklılık arz ettiğinin ve birbirinden hangi noktada ayrıştığının sınırının çizilmesi gerekir.

Kanımızca burada belirleyici olan ölçüt “delilin saklanmış olup olmadığıdır”. Öyle ki, her ne kadar her iki işlem de “suç delillerinin elde edilebilmesi amacıyla”⁵³ uygulanıyorsa da elde edilmek istenen suç delilinin niteliği bu iki işlemde birbirinden farklıdır. Nitekim literatürde de ifade edildiği üzere arama, “şüphelinin/sanığın, delillerin veya müsadereye konu eşyanın ele geçirilmesi amacıyla, konutta veya kişi üzerinde gerçekleştirilen *gizli tutulan bir şeyin ortaya çıkarılmasına yönelik araştırma*

⁵³ Arama tedbiri açısından bu konuda bkz. ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KIRIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK, s. 504; YENİSEY/NUHOĞLU, s. 386, 388 ve 392; CENTEL/ZAFER, s. 463.

işlemidir".⁵⁴ Bu tanımdaki '*saklanmış bir şeyin aranması*'⁵⁵ vurgusu, kanımızca arama tedbirini benzer diğer tedbirlerden⁵⁶ ve pek tabii olay yeri inceleme işleminden ayırmaktadır.

Öyleyse burada kanımızca şu değerlendirmede bulunmak gerekir: elde edilmek istenen suç delili "niteliği itibariyle saklanmış bir şeyse", burada arama tedbirini uygulamak gerekecek ve CMK m. 119'a göre hakim kararı- gecikmede sakınca bulunması halinde savcı emri- alınarak işlem yapılacaktır. Ancak elde edilmek istenen suç delili niteliği itibariyle saklanmış bir şey değil, ortada duran/ortaya saçılmış bir şeyse, burada artık PVSK ek m. 6/7'ye göre savcı emriyle olay yeri inceleme işlemi yapmak gerekecektir.

Bu iki kurum arasındaki fark kanımızca şu örnekler üzerinden daha somut bir şekilde anlatılabilir: kolluğun failin peşinden koşup sıcak takip yaparken, failin elindeki silahı üçüncü kişinin konutunun balkonuna, bahçesine ya da içine *attığı* ve kolluğun da bunu gördüğü durumda bu silah, kolluk açısından saklanmış bir unsur teşkil etmediği için, bu silaha olay yeri inceleme işlemi çerçevesinde savcı emriyle ulaşılabilecektir.⁵⁷ Benzer bir durum failin silahı çitle çevrili tarlaya attığı ve kolluğun da bunu gördüğü durumda da geçerlidir. Yani burada da olay yeri inceleme işlemi uygulanacak ve silaha PVSK m. 6/7 gereği savcı emriyle ulaşılabilecektir. Çünkü burada da silah, kolluk açısından saklanmış bir unsur teşkil etmez. Silahın kolluktan saklandığı ve kolluğun bunu bulmaya çalıştığı durumda ise artık "gizleme" açısından bambaşka bir durum vardır ve bu durumda silah olay yeri inceleme işlemi ile değil, arama tedbiriyle elde

⁵⁴ ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KIRIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK, s. 503; CENTEL/ZAHER, s. 461, YENİSEY/NUHOĞLU, s. 386.

⁵⁵ MEYER-GOßNER, LUTZ, Strafprozessordnung Kommentar, 52. Baskı, 2009, § 81a, kn. 9; YENİSEY/NUHOĞLU, s. 386 vd.; ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KIRIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK, s. 503.

⁵⁶ Örneğin beden muayenesinde arama tedbirine ilişkin maddelerin uygulanıp uygulanamayacağı yönündeki tartışma için bkz. BAYRAKTAR, Çiler Damla: "Şüpheli ve Sanığın Dış Beden Muayenesi ve Vücudundan Örnek Alınması Tedbirlerinin Uygulanması Konusunda Tartışmalı Hususlar," Adalet Dergisi 67, 2021, s. 205 – 238.

⁵⁷ Bahri Öztürk ve diğerleri ise burada doğrudan CMK m. 117/2 gereği arama tedbirinin uygulanacağı görüşündedir, bkz. ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KIRIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK, s. 506.

edilmek zorundadır. Bu kapsamda örneğin silahın failin evinde saklı olduğuna ilişkin poliste makul⁵⁸ şüphe bulunduğu polise bu silaha erişmek için arama tedbiri uygulamak zorunda kalacaktır. Aynı durum silahın fail tarafından kendisine ait çitle çevrili tarlaya gömüldüğüne ilişkin poliste makul şüphe bulunduğu hal için de geçerlidir. Nitekim bu halde de polis bu silaha erişmek için arama tedbiri uygulamak zorundadır.

Öyleyse bu kapsamda tekrar vurgulamak gerekir ki, bir olayda arama tedbiri ve olay yeri inceleme işleminden hangisinin uygulanacağı konusunda belirleyici ölçüt “elde edilmek istenen suç delilinin niteliği itibarıyla saklanmış olup olmadığıdır”. Bu noktada, “işlemin konusunu konut veya taşınır bir malın oluşturabiliyor olması” veya “işlemin suç şüphesi altında olmayan üçüncü kişilere yönelik olarak da uygulanabiliyor olması” ise arama tedbiri ve olay yeri inceleme işlemi arasındaki farkı vurgulama açısından belirleyici bir ölçüt teşkil etmeyecektir. Nitekim bu işlemlerin her ikisinin de konusunu konut veya taşınır bir mal oluşturmakta,⁵⁹ ve yine bu işlemlerin her ikisi de suç şüphesi altında olmayan üçüncü kişilere yönelik olarak da uygulanabilmektedir.⁶⁰

Vurgulanmalıdır ki, delil ele geçirildikten sonra, ister olay yeri inceleme işlemi neticesinde ele geçirilsin isterse arama tedbiri uygulanmak suretiyle ele geçirilsin, ele geçirilen bu delile CMK’daki el koyma hükümleri marifetiyle el koyulacaktır (CMK m. 123). Nitekim el koyma, ceza muhakemesinde delil olan ya da ileride delil olarak kullanılabilecek eşyanın, eşyayı elinde bulunduran kişinin rızası olmaksızın adliyenin eli altına alınarak eşyayı elinde bulunduran kişinin eşya üzerindeki tasarruf yetkisinin ortadan kaldırılmasıdır.⁶¹

⁵⁸ CMK m. 116’ya göre şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler, ancak suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe varsa aranabilir.

⁵⁹ Arama tedbirinin konusunu konut veya taşınır bir malın oluşturduğu yönünde bkz. ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KIRIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK, s. 504; YENİSEY/NUHOĞLU, s. 392

⁶⁰ Arama tedbirinin suç şüphesi altında olmayan üçüncü kişilere yönelik olarak da uygulanabildiğine ilişkin bkz. ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KIRIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK, s. 506 ve 509 vd.; YENİSEY/NUHOĞLU, s. 392; CENTEL/ZAFER, s. 463.

⁶¹ ÖZTÜRK/TEZCAN/ERDEM/GEZER/SAYGILAR KIRIT/ALAN/ÖZAYDIN/TÜTÜNCÜ/TOK, s. 520 vd.; YENİSEY/NUHOĞLU, s. 401; CENTEL/ZAFER, s. 474; ÖZBEK/DOĞAN/BACAKSIZ, s. 361.

VI. OLAY YERİ DIŞINDA KALAN YERLERDE SUÇA İLİŞKİN DELİL BULUNMASI İHTİMALİ

Olay yeri olarak kabul edilen dinamik bölge dışında bir yerde suça ilişkin delil elde edilme ihtimali olduğunda, bu delil ancak CMK'daki arama-el koyma tedbirleri uygulanarak ele geçirilebilecektir. Nitekim PVSK ek m. 6/8 "Olay yeri dışında kalan ve o suça ilişkin delil elde edilebileceği yönünde kuvvetli şüphe sebebi bulunan konut, işyeri ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda yapılacak işlemler için Ceza Muhakemesi Kanununun arama ve el koymaya ilişkin hükümleri uygulanır." hükmünü haizdir.⁶²

Öyleyse örn. olay yeri dışında kalan bir konutta ya da böyle bir işyerinde veya kamuya açık olmayan kapalı bir yerde, örneğin çitle çevrili tarladaki barakada delil bulunma ihtimali varsa bu delil arama/el koyma hükümleri uygulanmak suretiyle elde edilecektir. Bu noktada ilgili konut, işyeri ve kamuya açık olmayan kapalı alanların kime ait olduğundan hareketle ayırım yapmak gerekecektir. Nitekim o yer şüpheli dışındaki bir kişiye aitse, orada aramanın yapılması, CMK m. 117/2 gereğince aranılan suçun delillerinin belirtilen yerlerde bulunduğu kabul edilebilmesine olanak sağlayan olayların varlığına bağlı olacaktır. Nitekim PVSK ek m. 6/8, Ceza Muhakemesi Kanununun arama ve el koymaya ilişkin hükümlerine atıf yapmıştır. Ancak aranacak yer şüpheliye aitse bu şart aranmaz. Nitekim CMK m. 116 suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerlerin aranabileceğini hüküm altına almıştır.

Ancak bu noktada tartışılması gereken asıl husus, olay yeri dışında kalan kamuya kapalı kapalı yerde arama yaparken makul şüphenin mi yoksa kuvvetli şüphenin mi aranacağıdır? PVSK bu konuda ek m. 6/8'de "suça ilişkin delil elde edilebileceği yönünde kuvvetli şüphe sebebi bulunmasını" şart koşmuştur. Yani PVSK ek m. 6/8'e göre, o yerde delil elde edileceğine ilişkin olarak ancak kuvvetli şüphe sebebi varsa CMK'daki arama el koyma hükümleri uygulanır hale gelmektedir. Oysa CMK m. 116, arama tedbirinin uygulanması için makul şüphe aramaktadır. Burada aranacak şüphe derecesinin doğru şekilde tespiti için kanunların ilgili maddesinin yürürlük tarihine bakılmalıdır. Öyle ki, eskiden CMK'da arama tedbiri için makul şüphe aranırken, 21.02.2014 tarih ve 6526 sayılı kanunun 9. maddesi ile bu konuda değişiklik yapılmış ve CMK'da arama

⁶² Bu konuda ayrıca bkz. CENTEL/ZAFER, s. 367.

tedbiri için ‘somut delile dayalı kuvvetli şüphe’ koşulu getirilmiştir. Ancak sonrasında ilgili yasa maddesi 02.12.2014 tarih 6572 sayılı kanunun 40. maddesi ile tekrar değiştirilmiş ve CMK’da arama tedbiri için tekrar makul şüphe şartı getirilmiştir. Arama tedbiri için kuvvetli şüphe arayan PVSK ek madde 6/8 ise 2007 tarihinde getirilmiştir. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde CMK’nın arama tedbirine ilişkin hükümlerinin, PVSK’daki ilgili hükümden daha sonra yürürlüğe girdiği sonucuna varılacağından, olay yeri dışında kalan konut, iş yeri ya da kamuya açık olmayan kapalı bir yerde arama yaparken PVSK ek m. 6/8’in öngördüğü kuvvetli şüphe derecesinin değil, CMK m. 116’nın öngördüğü makul şüphe derecesinin aranması gerekecektir.

Burada tartışılması gereken bir diğer husus PVSK ek m. 6/8’de olay yeri dışında kalan kamuya açık alanda ve olay yeri dışında kalan kamuya kapalı açık alanda suça ilişkin delil elde edilme ihtimali olduğunda, bu delilin nasıl ele geçirilebileceğinin düzenlenmiş olmamasıdır. Bu durumlarda, genel hükümler olarak CMK’daki arama-el koyma hükümlerinin uygulanması gerektiği söylenmelidir. Nitekim konu hakkında PVSK’da hüküm bulunmamaktadır. İfade edilmelidir ki, bu durumda da aranacak yerin kime ait olduğu dikkate alınarak işlem yapılmalıdır. Nitekim CMK m. 117’nin, şüpheli dışındaki kişilere ait yerlerin aranması için getirdiği “aranılan suçun delillerinin belirtilen yerlerde bulunduğu kabul edilebilmesine olanak sağlayan olayların varlığı” şartı burada da geçerli olacaktır. Dolayısıyla örneğin olay yeri dışında kalan, 3. şahsa ait özel tarlada delil bulunma ihtimali olduğunda, buranın aranması için suçun delillerinin belirtilen yerlerde bulunduğu kabul edilebilmesine olanak sağlayan olayların varlığı gerekecektir. Aranacak alan şüpheliye ait olduğunda ise bu şart aranmaz, arama CMK m. 116 hükümlerine göre yapılır.

SONUÇ

PVSK ek m. 6/7’de düzenli olan olay yeri inceleme işlemine dair hükümlere bakıldığında, karar mercii açısından CMK m. 119’da düzenli olan arama tedbirinden farklı hükümler getirildiği görülmektedir. Nitekim CMK m. 119’a göre arama gerek konutta veya işyerinde gerekse de kamuya kapalı ya da açık alanlarda kural olarak hâkim kararı üzerine, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ise Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile kolluk görevlileri tarafından yapılır. Olay yeri incelemesi kararı vermek için ise kural savcı emridir (PVSK ek m. 6/7). Olay yeri incelemesinin kamuya açık ya da kamuya kapalı yerde yapılması açısından kanunda herhangi özel bir hüküm yoktur. Dolayısıyla kamuya açık yerde

ya da kamuya kapalı yerde olay yeri inceleme kararı verme yetkisi savcıda olacaktır. Bu noktada konut dokunulmazlığı hakkıyla korunan yerde olay yeri inceleme işlemi yapılması açısından da herhangi bir fark yoktur.

Kanun koyucunun söz konusu bu işlemlere karar verecek mercii farklı şekilde tayin etmesinin kendi içinde pek tabii hukuki bir mantığı vardır. Kanımızca bu mantık, olay yeri inceleme işleminin arama tedbirinden daha az yoğunlukta bir işlem olmasına dayanmaktadır. Nitekim bu yoğunluk farkından dolayı bir işyerinde ya da konutta arama kuralı olarak hâkim kararıyla yapılırken (CMK m. 119), aynı yerde olay yeri inceleme işlemi savcı kararıyla yapılmaktadır (PVSK ek m. 6/7). Aynı şekilde bir tarlada ya da bu tarlada bulunan barakada arama kuralı olarak hâkim kararıyla yapılırken, aynı yerde olay yeri inceleme işlemi savcı kararıyla yapılmaktadır. Bu tespit neticesinde vurgulanması gereken husus ise, olay yeri inceleme işlemi uygulayan kolluk mensuplarının da bu farka riayet etmeleri gereğidir. Yani olay yeri inceleme ve arama tedbirleri farklı yoğunlukta işlemlerdir, dolayısıyla olay yeri inceleme işlemi yapan kolluk mensuplarının da bu işlem sırasında arama tedbirine denk gelecek ağırlıkta davranmamaları gerekir.

KAYNAKÇA

- ARTUK**, Mehmet Emin/**ALAN AKCAN**, Esra: “Konut Dokunulmazlığını İhlal Suçu (TCK m. 116),” D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi 21, Özel Sayı Prof. Dr. Durmuş TEZCAN’a Armağan (2019), s. 2703-2728, <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2019/09/MEHMET-EMIN-ARTUK-ESRA-ALAN-AKCAN.pdf>
- ARSLAN**, Çetin/**Azizağaoğlu**, Bahattin: Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara, 2004
- BADEM**, Uğur: Olay Yeri Koruma İnceleme ve Delil Toplama Yöntemleri, Ankara, 2004
- BAKUER**, Ahmet: “Fotoğraflarla Olay Yerinin Tespiti,” Polis Dergisi, no. 28, Emniyet Genel Müdürlüğü basımevi, Ankara, 2001.
- BAYER**, Metin: Olay Yeri İnceleme Kriminal Laboratuvar Analizleri, Ankara, 2003
- CANPOLAT**, Can, **CEZA MUHAKEMESİ HUKUKUNUN AMACI “Objektif gerçeğin keşfi mi? Yargısal (kazai) bir gerçeklik inşa etmek mi?”**, s. 454 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1417459> (22.01.2025);
- CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide: Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, 2020
- CENTEL**, Nur/**ZAFER**, Hamide/**ÇAKMUT**, Özlem: Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul, 2006
- CEYLAN**, Beyhan: Ülkemizde Olay Yeri İnceleme Uygulamalarına Genel Bakış ve Mevcut Sistemin Değerlendirilmesi, Fen Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 2008. <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/43458.pdf> (Erişim Tarihi 26.03.2024)
- ÇAĞLAYAN**, Ramazan: “Anayasa Mahkemesi kararlarında Hukuk devleti ilkesi”, https://hukukdergi.ebyu.edu.tr/wp-content/uploads/2015/10/1998_3.pdf (Erişim Tarihi: 10.05.24).
- BAYRAKTAR**, Çiler Damla: “Şüpheli ve Sanığın Dış Beden Muayenesi ve Vücudundan Örnek Alınması Tedbirlerinin Uygulanması Konusunda Tartışmalı Hususlar”, Adalet Dergisi 67, (2021): 205 – 238.

- DİNLER**, Veysel: Ceza Muhakemesinde Delillerin Toplanması Suç Araştırmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Ankara 2009 https://veyseldinler.com/wp-content/uploads/2018/07/ceza_muhakemesinde_delillerint_topalmas.pdf
- DONAY**, Süheyl: Açıklamalı Ceza Muhakemesi Kanunu, İstanbul, 2005
- DURMUŞ**, Kürşat: Olay Yeri İncelemesinde ve Örnek Alımında Delilin Devamlılığının Sağlanması, Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul, 2003. <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/38580.pdf> (Erişim Tarihi 22.04.2024)
- DURMUŞ**, Kürşat: Olay Yeri İnceleme Uygulamalarında Dokümantasyon Standartlarının Oluşturulması, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü İstanbul 2010. <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/46764.pdf> (Erişim Tarihi 22.04.2024)
- ERGÜZEL**, Serkan: Ceza Muhakemesi Hukukunda Olay Yeri İnceleme, Kamu Hukuku Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2014. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/700432/yokAcikBilim_10030228.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (Erişim Tarihi 26.03.2024)
- ERYILMAZ**, Mesut Bedri: Ceza Muhakemesi Hukuku Dersleri, Ankara, 2012
- EVİK**, Ali Hakan/**YILDIZ**, Ali Kemal/ **AYTEKİN İNCEOĞLU**, Asuman/**ERMAN**, Barış/ **AKSOY RETORNAZ**, Eylem/**EROĞLU ERMAN** Fulya/**AKYÜREK** Güçlü/ **ZAFER**, Hamide/ **SINAR**, Hasan/**BAYRAKTAR**, Köksal/**KESKİN KİZİROĞLU**, Serap/**ALTUNÇ**, Sinan, Özel Ceza Hukuku, Cilt III, Hürriyete, Şerefe, Özel hayata, Hayatın Gizli Alanına Karşı suçlar, on iki levha yayıncılık, 2018
- GÜLTEKİN**, Özkan: “Olay Yeri İncelemesinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri,” Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, no.4 (2011): 473 – 508. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/123217/>
- GÜNEŞ**, Ahmet M. (2015). “Hukuk Devleti Üzerine”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 20., S. 33, ss. 1-17.
- İÇEL**, Kayıhan/**EVİK**, A. Hakan: İçel Ceza Hukuku Genel Hükümler 2. Kitap, İstanbul 2007

- KARAABALI**, Bülent: "Faili Bilinmeyen Olayların Çözümüne Yönelik Yapılan Çalışmalar," Çağın Polisi Dergisi, no. 10: 2-40
- KARACA**, Serden Onur: "Hukuk Devleti İlkesi ve Türkiye'de Hukuk Devleti İlkesinin Gelişim Süreci", Journal of Social and Humanities Sciences Research, C. 8., 2021, S. 73. <https://jshsr.org/index.php/pub/article/view/386/374> (Erişim Tarihi 13.05.2024)
- KAYGISIZ**, Mustafa: Hukuk Sistemimizde Olay Yeri İncelemesi Delil ve Bilirkişilik, Ankara 1998.
- KILIÇ**, Ahmet: "Üst ve Eşya Aramasına İlişkin Düzenlemelerin Anayasa'ya Uygunluğu", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, S. 56., Y.14., (2023). ss. 403-420
- KILIÇ**, Gürel: Olay Yeri İnceleme Ders Notları, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Olay yeri inceleme ve kimlik tespit Şube Müdürlüğü, İstanbul 2001.
- KOCA**, Mahmut/ÜZÜLMEZ, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara, 2021
- KÖK**, Ahmet Nezi: "Parmak İzlerinin Delil Olarak Kullanılması", EHFD 7 Cumhuriyetimizin 80. Kuruluş yılına Armağan, no.3-4 (2003): 3-8. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebyuhfd/issue/63554/961993>
- MEYER-GOßNER**, Lutz: Strafprozessordnung Kommentar. 52. Baskı, 2009
- ÖZBEK**, Veli Özer/**Doğan**, Koray/**Bacaksız** Pınar: Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2019
- ÖZBEK**, Veli Özer/**DOĞAN**, Koray: "Zorunluluk Halinin (TCK m.25/2) Hukuki Niteliği", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9., S. 2., 2007
- ÖZTÜRK**, Bahri/**Tezcan**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/ **GEZER**, Özge Sırma/**SAYGILAR KIRIT**, Yasemin F./**ALAN**, Esra/**ÖZAYDIN**, Özdem, **ERDEN TÜTÜNCÜ**, Efser/**Tok**, Mehmet Can: Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2021
- SALMANER**, Hüsrev: Emniyet Teşkilatında Suç Yeri Yönetimi ve Yöneticiliği, kamu yönetimi anabilim dalı yüksek lisans tezi İstanbul üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü, İstanbul, 2002. <http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/37167.pdf> (Erişim Tarihi 22.04.2024)
- SANDER**, Ender: Olay Yerinde Kriminalistik, Ankara 1997

- SAY**, Kubilay: Bilişim Suçlarında Elde Edilen Delillerin Olay Yerinden Toplanması ve Laboratuarda İncelenmesi, Disiplinlerarası Adli Tıp Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2006 <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=osM-Gixqm4uPWqyCR4wMRnQ&no=9cNKQoipZjjshclOWTEoJg> (Erişim Tarihi: 26.03.2024).
- ŞAHİN**, Cumhur/**GÖKTÜRK**, Neslihan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 14. Bası, Ankara 2023
- TEZCAN**, Durmuş/**ERDEM**, Mustafa Ruhan/**ÖNOK** Murat, Teorik ve pratik ceza özel hukuku, 22. Baskı, Ankara 2024
- ÜNVER**, Yener/**HAKERİ**, Hakan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 23. Baskı, 2024,
- YENİSEY**, Feridun/**NUHOĞLU**, Ayşe, Ceza Muhakemesi Hukuku, Ankara, 2019